

**I tu, quin paper
jugues per aturar la
violència masclista?**

RECURSOS PER A LES VÍCTIMES DE LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE EN CASTELLÓ

SERVEI D'IGUALTAT D'OPORTUNITATS DE L'EXCM. AJUNTAMENT DE CASTELLÓ DE LA PLANA

964 251 979 / 964 355 322

PASSEIG RIBALTA 21, ENTL. A
Prevenió de violència de gènere. igualdad@castello.es
Educació en Igualtat. www.castello.es
Participació comunitària en Igualtat
Atenció psicològica, jurídica i social.
Horari: dilluns a divendres de 9-14 h.
Vesprades: dimarts i dijous de 15-17 h. EXCEPTE ESTIU

CENTRE DONA 24 HORES (GENERALITAT VALENCIANA)

900 580 888

C/ MAJOR, N° 2 - 5é
Atenció psicossocial i jurídica a dones víctimes de maltractaments.
Horari: 24 h. www.gva.es

OFICINA D'ATENCIÓ A LES VÍCTIMES DEL DELICTE

964 621 687

CIUTAT DE LA JUSTÍCIA
BULEVARD BLASCO IBÁÑEZ, S/N, PLANTA BAIXA
Atenció i protecció a víctimes del delictes, redacció de denúncies, informació, acompanyament.
Horari: de dilluns a divendres, 9-14 h. avd_cas@gva.es - www.gva.es

TELÈFON D'EMERGÈNCIA DEL MINISTERI DE SANITAT, POLÍTICA SOCIAL I IGUALTAT

016

112

POLICIA NACIONAL: UNITAT DE FAMÍLIA I DONA

964 469 500 / 091

COMISSARIA PROVINCIAL DE CASTELLÓ
C/ RIU SELLA, 5 www.policianacional.com
Atenció a víctimes, presentació de denúncies...
Horari: 24 hores - SAF: de dilluns a divendres, 9-21 h.

POLICIA LOCAL, UNITAT DE VIOLÈNCIA DOMÈSTICA, UVIDO

092 / 964 354 000

CENTRAL DE POLICIA LOCAL DE CASTELLÓ
QUADRA TERCERA, PARTIDA BOVALAR
Urgències: Horari, 24 hores

SERVEIS SOCIALS: DE DILLUNS A DIVENDRES DE 9 A 14 H.

CENTRALS	COLÓN, 38-A	964 355 100
NORD	HISTORIADOR ESCOLANO, 28 PLANTA BAIXA	964 247 600
OEST	POLIFUNCIONAL URBAN, QUADRA LA SALERA, S/N	964 251 689
GRAU	FORADÀ, 8	964 281 368 / 964 283 840
EST	MARQUÉS DE LA ENSENADA, 10	964 224 005
SUD	CANTÓ DE CASTÀLIA, 21	964 244 584

EN AQUESTA EDICIÓ

Associacions, IES i col·lectius, amb un paper actiu contra la violència masclista

Pàgs.
3-9

Castelló igualitari, un projecte per dinamitzar les associacions

Pàg.
11

L'Ajuntament incorpora l'enfocament de gènere als seus pressupostos

Pàg.
12 i 13

Les escoles de Primària plenen el Raval per celebrar el Dia Internacional de les Xiquetes

Pàg.
15

Ajuntament de Castelló

Adreça: Passeig Ribalta, 21, entl. A
Tel. 964 25 19 79
igualdad@castello.es

Realització: Servei d'Igualtat

Promou i Coordina: Regidoria d'Igualtat d'Oportunitats de Dones i Homes

SENSIBILITZACIÓ

“No et cregues les seues paraules afectuoses, si els seus actes et fan mal”

Un decàleg elaborat per dones supervivents de la violència masclista va servir per reflexionar en l'acte solemne de commemoració del 25 de Novembre

El 25 de novembre és un dia de reflexió i denúncia contra les diferents formes de violència que pateixen les dones. I així es va commemorar a la ciutat de Castelló. Amb un programa d'actes que va incloure des d'una activitat comunitària de prevenció de la violència masclista al Passadís de les Arts del Passeig Ribalta fins a l'acte oficial a la plaça Major.

A pesar que s'ha realitzat un gran esforç per construir un cos legislatiu a favor dels drets de les dones, la violència masclista segueix trobant oxigen en la societat. I, per aquest motiu, subratllar en lila la data en el calendari continua sent necessari.

El 25 de novembre nou dones, pertanyents al moviment associatiu de Castelló, van llegir textos elaborats per Carmen Beltrán, Carmen Cas-

tillo i Leonor Pla, a partir d'un decàleg ideat per supervivents de la violència masclista.

La vicealcaldessa i regidora d'Igualtat, Ali Brancal, va recordar durant l'acte que “portar els agressors davant la justícia i sentenciar-los és necessari, restitueix una petita part del dolor ocasionat, de la injustícia i crueltat comesa i ha generat una gran consciència social, però no resol el problema, ja que no incideix en les seues causes profundes, ni en les seues múltiples conseqüències”.

SENSIBILITZACIÓ

DECÀLEG ELABORAT PER DONES SUPERVIVENTS DE LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE

- No consentes que et diguen: "Calla".
- El que sentes i el que penses és tan vàlid com el que opine ell.
- No compres el seu afecte amb la teua submissió, no anteposes les seues necessitats a les teues.
- El maltractament que reps no és culpa teua. El que et fa no està justificat.
- No visques sempre amb por a dir o fer alguna cosa que li moleste. Tens dret a ser tu mateixa.
- No deixes que et diguen amb qui has de relacionar-te. Accepta el suport de la teua família i els teus amics i escolta el seu punt de vista.
- No ho justifiqués, trenca el cercle de la por. La por paralitza i no et deixa actuar.
- Els fills i filles no són l'excusa per a quedar-se, són la raó per a dir adéu a temps.
- No et cregues les seues paraules afectuoses si els seus actes et fan mal.
- No esperes més, demana ajuda.

FOTOS: blog La Clownista d'Hamelín, Rosabel Canós

SENSIBILITZACIÓ

Castelló diu “no” a la violència masclista

L'Associació Ateneu va elaborar flors al Passadís

El projecte Sara, un any més present al Ribalta

L'associació 8 de Març davant les flors que va preparar

L'Associació de Dones San Lorenzo

Al llarg del matí es van fer flors de paper

L'Associació de veïns i veïnes Primer Molí

SENSIBILITZACIÓ

Alumnat de l'Escola d'Art va participar tot el matí

Alumnat de Creu Roja, al finalitzar l'activitat

Aula Debate va portar les seues flors des del Grau

L'Associació de Dones Migrades, Amuinca

Els grups de dones joves també van estar presents

Centenars de persones es van convocar al Passadís de les Arts

SENSIBILITZACIÓ

Els joves d'Spam van tindre un paper molt actiu

Secretariado Gitano no es va voler perdre la cita reivindicativa

Els veïns i les veïnes de Gumbau, sempre molt participatius

Un grup de dones de Provida amb les seues flors

Adona't també va decorar un arbre amb flors

Les dones del Centre Femení de Cultura Popular

SENSIBILITZACIÓ

Formació per a previndre la violència masclista

Alumnat de l'EPA Germà Colón, durant la sessió de formació en violència de gènere

34 entitats de diferent naturalesa (veïnals, jubilats i jubilades, dones, IES...) han rebut formació en violència de gènere durant el mes de novembre

Més de 1.200 persones, aglutinades al voltant de 34 entitats, han participat en la formació de violència de gènere oferida pel Servei d'Igualtat d'Oportunitats de Dones i Homes i en col·laboració en la Fundació Isonomia.

Aquesta formació, estructurada en tallers que pretenien sensibilitzar sobre la violència masclista, s'ha dirigit a públic tan heterogeni com associacions veïnals, de persones jubilades, de dones, instituts d'Ensenyament Secundari...L'objectiu era lograr la participació d'aquests col·lectius en l'activitat de prevenció comunitària que es va celebrar al Passadís de les Arts del Passeig Ribalta el 18 de novembre i que consistia a vestir els ar-

bres amb flors de paper.

A la formació van aprendre que el fet de ser home o de ser dona encasella la nostra vida des que naixem i condiona els nostres estudis, les nostres ocupacions o aspectes com qui es responsabilitza de les cures en una llar.

Tradicionalment, han sigut les dones les que s'han quedat a casa a càrrec de la casa i la cura de fills i filles. Aquest fet ha tingut com a conseqüència que elles no han ocupat l'espai públic, que és on s'adopten les decisions que transcendeixen a la vida de les persones. A més, han estat subordinades als homes des del punt de vista econòmic. I la pitjor cara d'aquest parany és la violència de gènere. Per "violència contra la dona" s'entén tot acte de violència basat en la pertinença al sexe femení.

Aquesta formació va culminar el 18 de novembre quan les associacions van vestir els arbres del Passadís de les Arts amb flors de paper.

SENSIBILITZACIÓ

CIUTADANIA

L'Escola d'Igualtat, oberta a la ciutadania

L'espai formatiu, de 20 hores de durada, vol generar una consciència crítica respecte de les desigualtats que pateixen les dones en la societat actual

La Regidoria d'Igualtat d'Oportunitats de Dones i Homes obri a partir de gener de 2017 el termini d'inscripció de l'Escola d'Igualtat, que arriba a la seua tercera edició.

L'Escola d'Igualtat és un projecte gratuït desenvolupat pel personal tècnic del Servei d'Igualtat i pensat principalment perquè la ciutadania de Castelló estiga motivada per treballar i aprofundir en el concepte d'igualtat entre dones i homes.

Les classes de l'Escola d'Igualtat -de 20 hores de durada- es desenvoluparan els dimarts, de 18 a 20 h, en un espai que es concretarà en el moment de la inscripció i té una durada de 8 setmanes. La data de començament serà el 4 d'abril de 2017. Les persones interessades a matricular-se, poden fer-ho, gratuïtament, a través de l'adreça electrònica: igualdad@castello.es.

Al llarg d'aquestes sessions setmanals, l'alumnat accedirà a un espai de reflexió teòrica sobre les desigualtats que encara hui pateixen les dones. A més, s'abordaran qüestions relacionades amb la violència de gènere.

Així l'Escola d'Igualtat és, en definitiva, un lloc on prendre consciència de les desigualtats que existeixen entre dones i homes i des d'aquesta consciència mirar el món amb un altra perspectiva.

TEMARI:

- **TEMA 1: Conceptes bàsics:** Patriarcat; sexe i gènere; rols i estereotips; socialització de gènere; igualtat formal/real d'oportunitats de dones i homes; discriminació per raó de sexe/gènere; bretxa de gènere; perspectiva de gènere; accions positives; mainstreaming.
- **TEMA 2: Educació, igualtat i mercat laboral.** Gènere i currículum ocult; gènere i educació; nivell d'instrucció desagregat per sexes; el llenguatge com a transmissor de la cultura de

gèneres; dones i homes en el mercat laboral.

- **TEMA 3: Llenguatge no sexista.** La invisibilitat de les dones en el llenguatge; l'ús sexista del llenguatge; la imatge de les dones en els mitjans de comunicació i la publicitat; recomanacions per a la utilització d'un llenguatge no sexista
- **TEMA 4: Usos del temps.** Vocabulari bàsic: coresponsabilitat, doble jornada, espai públic...; té sexe el temps?; temps de treball domèstic i de cures; compartir les responsabilitats; família coresponsable.
- **TEMA 5: Violència de gènere.** Introducció; Violència de gènere: definició, idees clau; distintes manifestacions de la violència de gènere; mites sobre la violència de gènere; el cicle de la violència; conseqüències de la violència de gènere; els agressors.
- **DATA: 3 i 10 de maig de 2016/ HORA: 18.00-20.00**
- **TEMA 6: Dones i salut / Dones i maternitat / Dones i atenció a la dependència/ Cures a altres.** Introducció: dona i salut pública; dona i salut en el món...; dones i maternitat; iaies 4x4: la solidaritat dels llinatges femenins; dones, monomarentalitat, condicions vitals i salut; cuidar, cuidar-se, ser cuidada; són més depressives les dones?
- **DATA: 17 de maig de 2016/ HORA: 18.00-20.00**
- **TEMA 7: Planificació de projectes amb enfocament de gènere**
- **DATA: 24 de maig de 2016/ HORA: 18.00-20.00**

PARTICIPACIÓ SOCIAL

Castelló Igualitari, un revulsiu de participació social

Una experta en igualtat realitza 50 entrevistes a associacions de dones i entitats del Consell Municipal d'Igualtat, per dinamitzar i millorar els espais d'interlocució d'aquestes i les possibilitats d'actuació

Castelló igualitari. Aquest és el nom del projecte (un nom que coincideix amb la meta perseguida) que ha llançat la Regidoria d'Igualtat d'Oportunitats de Dones i Homes. Així, Neus Albertos Meri, experta en gènere i igualtat d'oportunitats, formadora, assessora i gestora de projectes europeus, nacionals, autonòmics i locals sobre igualtat d'oportunitats, serà la responsable de liderar aquesta proposta, que pretén ser un revulsiu en el moviment associatiu de dones de Castelló.

"Quan parlem de *Castelló Igualitari*, ens referim a la igualtat d'oportunitats de dones i homes a través de la participació i interacció amb les polítiques públiques per part de les associacions de dones", assenyala Albertos, qui destaca que hi ha hagut fins ara dos pilars fonamentals per a articular aquesta relació. D'una banda, les subvencions, que són recursos de l'administració que tenen com a fi que la societat civil (a través de les associacions) realitzi polítiques públiques, en aquest cas, en matèria d'igualtat. Per un altre, els consells municipals d'igualtat, que són espais de participació i recepció d'informació.

El problema, assenyala Albertos, és que "no hi ha interlocució". Per a aquesta experta en igualtat, "la interlocució ha depès de com s'haja orientat aquesta políticament, bé més presencialista o més protagonista per part de la societat civil". I generalment, la participació ha sigut representativa, més que efectiva.

L'horitzó últim del projecte *Castelló Igualitari* és crear espais de representació per a la societat civil, on es generen propostes, de les quals es deriven primer acció i, més tard, avaluació de les propostes desenvolupades. Aquest és el marc d'interacció que es persegueix.

METODOLOGIA

Per a aconseguir l'objectiu proposat, es recorre a una metodologia basada en quatre passos. En un primer moment, conèixer la situació. "S'han realitzat 50 entrevistes per a conèixer quina és la realitat de l'associacionisme femení a la ciutat de Castelló, així com de les entitats que conformen el Consell Municipal d'Igualtat.

El segon pas és dinamitzar tant les associacions com les entitats del Consell, per a des d'ací, si és necessari, aconseguir el tercer pas que consisteix a realitzar una auditoria. L'últim punt, proposar un itinerari personalitzat per a cada entitat, és el que pretén dissenyar el nou espai d'interlocució. "És important conèixer per a poder realitzar un acompanyament posterior en aquest canvi de paradigma", apunta Albertos.

"L'auditoria no és més que un estudi que permetrà revisar, conèixer, proposar les necessitats, manques i demandes de cada entitat", indica Albertos, qui subratlla que un dels problemes és que el moviment associatiu no ha caminat en paral·lel a les polítiques públiques d'igualtat. "Ha de produir-se un canvi profund i treballarem per a aconseguir-ho des de la formació i l'apoderament de les dones", afirma.

Per tant, *Castelló Igualitari* suposa un revulsiu de la situació actual, implica "conèixer per a fer". "Reforçarà i dinamitzarà l'associacionisme per a consolidar el teixit social i la societat civil", explica Albertos, qui afegit que "el Consell d'Igualtat també eixirà reforçat com a òrgan de participació".

LA CIUDAD EN CLAVE DE IGUALDAD

Castellón incorpora la perspectiva de género en su presupuesto 2017

No importa cuan progresistas sean las leyes y las políticas para promover la igualdad entre mujeres y hombres: si los presupuestos públicos no contemplan la asignación de recursos para su cumplimiento, la desigualdad siempre va a persistir

El presupuesto público es uno de los instrumentos más importante para transformar las estructuras socioculturales históricamente arraigadas que generan y perpetúan las desigualdades entre hombres y mujeres. Por ello, respondiendo a un compromiso del Gobierno Municipal plasmado en el *II Plan de Igualdad de Oportunidades de Mujeres y Hombres (2013-2017)*, el Ayuntamiento de Castellón de la Plana inició en 2016 un proceso para la **incorporación progresiva de la perspectiva de género en el presupuesto municipal**.

La iniciativa está liderada por el denominado **"Grupo Impulsor"** conformado por los representantes de las concejalías de *Hacienda y Gestión Municipal* y de *Igualdad de Oportunidades de Mujeres y Hombres* y *Participación Ciudadana*, el director del Órgano de Gestión Presupuestaria y Contabilidad, la jefa del Negociado de Gestión Presupuestaria y la jefa del Negociado de Igualdad de Oportunidades entre mujeres y hombres, en el que participa también el responsable de la Unidad de Modernización.

Como primer paso, la Junta de Gobierno Local del Ayuntamiento aprobó en junio una *Instrucción relativa a la implantación de presupuestos municipales con enfoque de género* de obligado cumplimiento para todos los departamentos y servicios municipales, compromiso que se vio igualmente reflejado en la *Instrucción sobre elaboración de los Planes Departamentales para el Presupuesto General del año 2017*.

Posteriormente se llevó a cabo durante dos días una formación para el personal municipal sobre *Presupuestos con enfoque de género* y se incorporaron parte de sus contenidos en la formación realizada a los responsables de la elaboración de los Planes Departamentales del 2017.

Tras la formación y apoyados por una asistencia técnica contratada al efecto, los equipos municipales de los distintos negociados llevaron a cabo la clasificación de los Recursos Presupuestarios contenidos en la propuesta de Presupuesto 2017 de acuerdo con tres categorías:

- **Gastos e Inversiones con Impacto Directo [D]**. Intervenciones que contribuyen directamente a promover la igualdad de género al actuar como "palanca de cambio" para modificar las causas y los efectos de la desigualdad de género.
- **Gastos e Inversiones con Impacto Indirecto [I]**. Intervenciones que, sin tener necesariamente la igualdad de género como objetivo principal, tienen en cuenta su efecto potencial en la misma en su diseño e implementación.
- **Gastos e inversiones con Impacto no Identificable [NI]**. Intervenciones para las que actualmente no se cuenta con información suficiente para poder clasificar su Impacto de Género. Esta categoría no implica considerar en ningún caso que dicha intervención no tenga impacto, sino que el mismo no puede ser todavía identificado.

Los códigos [D], [I] y [NI] aparecen reflejados en la partida presupuestaria, por lo que a efectos del presupuesto público es posible identificar con claridad cuántos recursos han sido asignados a intervenciones con Impacto Directo e Indirecto. Así mismo, los planes departamentales en los que se identificaron intervenciones con recursos presupuestarios de im-

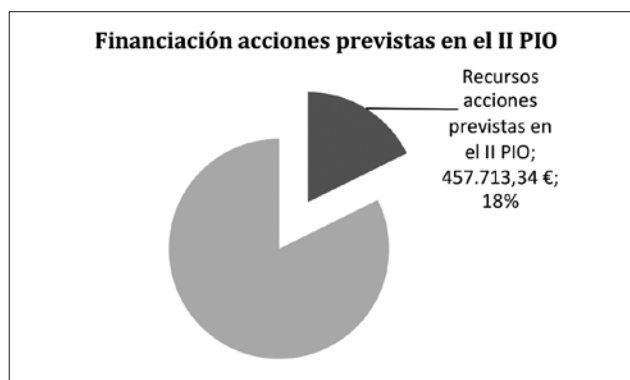
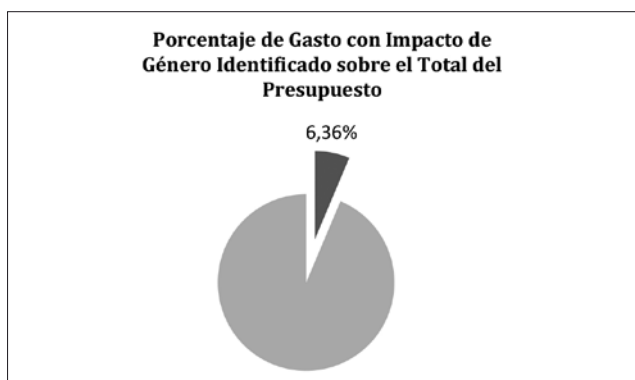
LA CIUDAD EN CLAVE DE IGUALDAD

pacto Directo o Indirecto elaboraron un **Anexo de Género al Plan Departamental 2017** en el que se explicaba la inclusión en estas categorías.

Con la información recopilada a través de estos anexos a los planes departamentales y los datos finales de las partidas presupuestarias se elaboró un **Anexo de Impacto de Género del Presupuesto** que ha sido aprobado como parte de la documentación adjunta al **Presupuesto del Ayuntamiento de Castellón para 2017**.

€ corresponden a la **financiación de intervenciones previstas en el II Plan de Igualdad de Oportunidades** estando incluidas en 10 planes departamentales diferentes. Esto refleja la necesidad de asumir colectivamente el Plan como parte de la acción del Ayuntamiento y de llevar a cabo acciones transversales en las diferentes delegaciones para poder cumplir con su implementación.

El **Anexo de Impacto de Género del Presupuesto** fue presentado el pasado 12 de di-

De acuerdo con los datos del Anexo, el presupuesto del Ayuntamiento de Castellón de 2017 contiene un total de 40 intervenciones por valor de 2.588.779,65 € de **impacto directo** y 71 de **impacto indirecto** por un importe de 8.279.610,53 €. Ambas cantidades suman 10.868.390,18 €, lo que supone un 6,36 por ciento del presupuesto total del Ayuntamiento de Castellón para 2017. Estos recursos han sido identificados en un total de 18 planes departamentales dependientes de 9 delegaciones diferentes, sobre los cuales, el informe brinda información detallada.

El anexo también señala como un 18% de los recursos de impacto directo, es decir, 457.713.34

ciembre por la actual Alcaldesa en funciones y vicealcaldesa de Castellón, Alicia Brancal y estará disponible en la página web del Ayuntamiento a partir del enero del 2017 junto con el resto de documentación del Presupuesto. A lo largo del ejercicio presupuestario será posible hacer seguimiento a la ejecución del gasto, gracias a la introducción de un código contable en las partidas presupuestarias que integran el gasto de impacto directo y el gasto de impacto indirecto.

*Raquel Coello Cremades.
Asistencia técnica Ayuntamiento de Castellón
e Investigadora Asociada ICEI-UCM*

SENSIBILITZACIÓ

Els Simpson, quan la igualtat està en joc

Els dibuixos reflecteixen una societat patriarcal on les dones assumeixen papers tradicionals i secundaris

La Regidoria d'Igualtat d'Oportunitats de Dones i Homes ha llançat un any més la campanya per un joc i un joguet no sexista que acompanya de l'edició d'un calendari.

En aquesta ocasió el tema elegit ha sigut una de les famílies més conegudes del món de l'animació: Els Simpson, un exemple de desigualtat i discriminació entre els sexes. Homer és l'únic que treballa fora de casa, mentre Marge és una mestressa que es dedica en exclusiva a la cura dels altres. Bart és un bandarria i mal estudiant i la seua germana Lisa és responsable i bona estudiant. Una divisió de rols de manual.

Els dibuixos que veuen xiquets i xiquetes a la tele, tauletes i altres dispositius són masculistes. Aquesta és la conclusió de la doctora en Comunicació Inmaculada Sánchez-Labela Martín, en el seu estudi titulat «Construcció de la imatge femenina en les sèries d'animació». Les sèries estudiades són molt conegudes i la majoria d'elles de màxima audiència. Entre elles American Dad, Bob Esponja, Doraemon, Inazuma Eleven, Padre de Familia, Phineas i Ferb, Shin-chan, Els Simpson i Les Superones Z.

La metodologia utilitzada va ser una enquesta realitzada a 1.275 xiquets i xiquetes a través de 31 preguntes per a conèixer la seua opinió sobre si els personatges femenins d'aquestes sèries pateixen algun tipus de maltractament. I la conclusió és ben clara: les sèries d'animació continuen mantenint els estereotips patriarcal i atorguen preeminència al gènere masculí enfront d'una imatge reduïda i simplificada i cenyida a tòpics relacionats amb la de la dona. I també que, en la seua majoria, són els personatges femenins

els que assumeixen el rol de mare els que carreguen amb aquesta representació.

Els dibuixos animats més masculistes

Així, per exemple, li han preguntat als enquestats què opinen del maltractament de les dones que apareixen en sèries com Els Simpsons, American Dad o Padre de Familia. Un 36 per cent considera que són maltractades a voltes, un 34,8 per cent aprecia maltractament clar cap a aquests personatges i un 21,4 per cent restant no veu cap indicatiu de maltractament. En qualsevol cas, malgrat trobar violència per part dels personatges masculins cap als femenins en determinats títols, molts dels enquestats no són capaços de percebre i comprendre que estan assistint a escenes de maltractament.

Entre les exemplificacions sobre què és o què veuen violent citen «manar a les dones a fer les coses de casa, pegar i cridar les dones o insultar-les». Quant a les escenes en les quals el personatge masculí insulta o menysprea el femení, el 78 per cent creu que aquests comportaments sí que denoten maltractament cap a la dona. A la pregunta de qui ha d'encarregar-se de cuidar xiquets i xiquetes i realitzar les tasques domèstiques, existeix un 16 per cent de xiquetes i un 21 per cent de xiquets que afirma que aquestes activitats són tasques de la dona.

Amb tot, la investigadora creu que els varons preadolescents detecten més violència en els dibuixos animats que el gènere femení. «Si al fet de ser testimonis en les seues realitats quotidianes se li afeg el fet de consumir-ho en productes d'entreteniment, s'afermen aquestes postures sense la possibilitat de conèixer altres maneres de ser», afirma Sánchez-Labela.

SENSIBILITZACIÓ

Perquè les xiques es rescaten a soles

Pel·lícules que qüestionen els rols tradicionals de gèneres serveixen per a commemorar el Dia Internacional de les Xiquetes al Teatre del Raval

Un total de 2.598 xiquets i xiquetes van participar al mes d'octubre en les activitats que va organitzar el Servei d'Igualtat d'Oportunitats de Dones i Homes amb motiu del Dia Internacional de les Xiquetes.

Durant una setmana, el Teatre del Raval va acollir la projecció de les pel·lícules "La Ventafocs" i "Al Sostre del Món". A més, el professorat que va participar en aquesta activitat va rebre un dossier per a facilitar el treball a l'aula de les pel·lícules des de la perspectiva de gènere.

Els centres d'Educació Primària que van assistir-hi són: Censal, Ramiro Izquierdo, Guitarrista Tàrrega, Bisbe Climent, Exèrcit, Soler i Godes, Jaume I, Pintor Castell, Grans i Menuts, Gaetà Huguet, Illes Columbretes, Isidoro Andrés, Cervantes, El Pinar i Blasco Ibáñez.

Les dos pel·lícules elegides busquen oferir una imatge de les xiquetes allunyada dels clàssics de Disney on les dones apareixen com a dependents dels varons i no decideixen sobre el seu futur. Així, l'alumnat que va participar en aquesta proposta va gaudir d'una proposta audiovisual diferent. "Es tracta de mostrar que existeix un altre paradigma on les xiquetes no necessiten ser rescatades per cap príncep blau", assenyala Ali Brancal, regidora d'Igualtat i vicealcaldessa. A més, Brancal subratlla que la commemoració d'aquesta data ens permet reflexionar amb l'alumnat de Primària sobre la situació de les xiquetes arreu

del món, "on és prou pitjor que la dels xiquets".

Pel·lícules diferents

"Al Sostre del Món" narra la història de Sasha, una joveneta de l'aristocràcia russa, que ha estat sempre fascinada per la vida aventurera del seu avi, Olukin. Explorador famós, va fer construir un magnífic vaixell trencaglaç, el Davai, que no ha tornat de la seva darrera expedició a la conquesta del Pol Nord. Sasha decideix partir cap al Gran Nord seguint la pista del seu avi per tal de recuperar el famós vaixell.

A les pel·lícules d'animació és habitual que les qualitats heroiques que se subratllen en aquest film, com la valentia, la capacitat d'acció, la tenacitat, l'astúcia o el lideratge, s'atribuïsquen als homes, amb qui s'associa el gènere d'acció i aventures. Aquest gènere insostenible ha estat tradicionalment revertit per produccions independents i en les darreres dècades, grans productores com Disney i Pixar han contribuït a la visualització d'heroïnes en el cinema d'animació amb personatges com Mulan (Mulan, 1998), les princeses Mèrida (Brave, 2012) i Fiona (Shrek, 2001-2010), Elasticgirl (Els increïbles, 2004) o les germanes de Frozen (2013).

Aquestes protagonistes compleixen un paper referencial per a l'audiència infantil, ja que trenquen l'estereotip sexista que assumeix un rol diferenciat per a nenes (i dones) i nens (i homes). Amb aquestes pel·lícules, la vivència d'aventures, l'acompliment d'una missió i el creixement personal deixen de banda la trama romàntica, o almenys en un segon pla, tan lligada als personatges femenins estereotipats.

Finalment, "La Ventafocs" és una versió revisada del clàssic on la protagonista no és una víctima que espera ser rescatada sinó que és una dona forta que té clar el que vol.

DONES I PERIODISME

Dones de paper

■ Les professionals del periodisme només ocupen el 10,9 % dels llocs de directiva, directora adjunta, subdirectora i redactora cap dels mitjans impresos

Magda Donato (1898-1966), pseudònim de Carmen Eva Nelken, fou una de les dones progressistes que en l'Espanya de les primeres dècades del segle XX van encarnar models femenins netament contraposats al paper limitat i domèstic que la societat de l'època imposava al seu gènere. Amb només 19 anys es va fer càrrec de la secció "Femeninas" en les columnes d'El Imparcial, el diari de la família Gasset, amb articles inicialment centrats en la moda, que van evolucionar i abarcar temes relacionats amb el paper de la dona en la societat, l'emancipació i el treball. En una columna pronosticava: "En cuanto el ambiente se haya despejado por completo de su estrechez y de su mezquindad molesta, las mujeres podrán libremente consagrarse al periodismo, que sólo ellas pueden hacer llegar a su pleno desarrollo". Tot i que els esdeveniments històrics postrevolució russa feien presagiar una incorporació definitiva de la dona al periodisme, es cert que el reconeixement de la seua contribució a la premsa diste molt de l'equitat necessària.

Passaven els anys, la societat evolucionava i la petja de dones com Rosa Maria Arquimbau o Josefina Carabias, a poc a poc, s'esborrava. I arribà el Nou Periodisme i els anys 70.

"Com que vam ser les dues primeres dones a entrar en plantilla, no teníem lavabo per a nosaltres i havíem d'anar molt lluny de la redacció, pujant i baixant escales, per accedir a l'únic que hi havia, el de les telefonistes, que ens deixaven la clau per poder-hi entrar", recordava Teresa Rubio el dia de la mort de la barcelonina Margarita Rivière, una de les pioneres de l'ofici periodístic a l'Espanya actual. Perquè l'inici de la seua carrera fou prou més que complicat. En els primers 70, abans de les raneres de la dictadura, ser dona era un obstacle enorme en un entorn masculista; ser demòcrata, encara un estigma; ser progressista,

un desafiament al règim; procedir de la cultura literària castellana més que de la catalana, una molèstia per a alguns ambients de la resistència, ambients retratats a la perfecció en la seua última novel·la, *Clave K*, faula moral en format de thriller sobre l'exercici del poder a Catalunya. Perquè Margarita Rivière Martí (1944-2015) no fou una periodista qualsevol. Les seues entrevistes no eren agressives, però sempre arribava al moll de l'os. Algú la va qualificar, fins i tot, com la nostra Oriana Fallaci. Parlem d'una dona que fou redactora en cap de *Dossier Mundo* (1971-74), cap de la secció de Cultura al *Diario de Barcelona* (1974-78), i a *El Periódico de Catalunya* (1978-1988); directora de l'agència EFE a Catalunya (1988-1992), entrevistadora i articulista dels diaris de referència de Catalunya, inventora de projectes com *Qué leer*, directora de programes de televisió (sobre l'amor), guionista (obertura i cloenda dels Jocs Olímpics de Barcelona 92), directora de col·leccions d'assaig (*El círculo cuadrado* a Plaza & Janés). Fou també una de les primeres periodistes que alterà l'ordre de les notícies durant la transició. "Les dones guanyarem el món quan aconseguim canviar l'ordre de prioritats de les notícies", afirmava normalment.

I ara que fa un any que ens va deixar la Rivière, haurem de concloure que, a dia d'avui, la igualtat entre homes i dones en l'ofici de periodista, és una farsa. Les professionals només ocupen el 10,9% dels llocs de directora, directora adjunta, subdirectora i redactora cap dels mitjans impresos. El percentatge descendeix fins al 7,8% quan parlem de directores i editores d'informatius i directores de programes en la ràdio i en la televisió. I, pitjor encara, baixa fins al 3,9% si del que parlem és de responsables de continguts en els mitjans digitals. Aquesta menor visibilitat abans podria justificar-se com un reflex de la realitat: la dona ocupava un lloc secundari en l'empresa, la universitat, etcètera. Ara no és així i, a pesar de tot, en el món de la cultura i el periodisme continua infrarepresentada perquè el referent simbòlic no ha canviat, segueix sent l'home. La cultura i el periodisme, en aquest sentit, van per darrere de la societat i perpetuen amb més claredat el tracte desigual. La veu de l'opinió femenina és una veu afònica per parcial i desenfocada, pel poc representativa de la immensa població a què va destinada, on homes i dones es reparteixen al carrer quasi que en la mateixa proporció. Pot ser que les redaccions dels periòdics estiguen plenes de dones. O això afirmen les estadístiques. Davant aquesta pregunta, Rivière sempre lluia un somriure desarmant com a resposta.

Negociat Normalització Lingüística
Ajuntament de Castelló

CLARA CAMPOAMOR

Las huellas de otras mujeres nos orientan y empoderan: cuando sumar, multiplica

Más de cien investigadoras participaron en una visita de estudio en Xàtiva con motivo del 85 aniversario de la consecución del sufragio femenino

A finales de septiembre de este año, fui invitada a conocer y participar en un encuentro interterritorial de asociaciones de mujeres de diferentes lugares del Estado español (País Vasco, Andalucía, Madrid, Navarra y Valencia). Estas mujeres llevan 3 años reuniéndose y trabajando en común procesos de empoderamiento para la participación y la interlocución sociopolítica a través del conocimiento y el aprendizaje de otras mujeres que nos precedieron, siguiendo sus HUELLAS, conociendo sus vidas y sus obras, el legado que nos han dejado, como modelos y referencias útiles para nuestros procesos de empoderamiento y crecimiento, personal, colectivo y social.

Objetivo común

Todas comparten un objetivo común, a través de los procesos de empoderamiento y de la formación, desde el trabajo personal, asociativo y social, se proponen contribuir a construir la igualdad real entre mujeres y hombres y la plena ciudadanía de las mujeres. Saben que su objetivo es un horizonte a largo plazo, pero orienta y dirige sus acciones en el día a día. Me contaron que "Todas comparten denominadores comunes, son mujeres, pertenecen a asociaciones de mujeres en sus diferentes territorios, son distintas pero iguales, tienen el deseo de un mundo mejor y el compromiso de implicarse en ello, saben que la formación y la información son herramientas clave para la participación y la interlocución y por eso cada una desde su lugar y todas juntas, aprenden, estudian, comparten, debaten, suman, discuten, y sobre todo se juntan para sumar y seguir desde las

diferencias y las semejanzas. Desde la convivencia comprueban que la suma de esfuerzos, multiplica.

Se han seguido las huellas de Clara Campoamor, que es la referente que nos unió y con la que se inició esta etapa en nuestro empeño por la igualdad real entre mujeres y hombres, a través de los procesos de empoderamiento, porque hemos experimentado que conocer y saber nos hace fuertes, nos motiva, nos da herramientas y argumentos ante una realidad, una sociedad y unos entornos en donde la igualdad real se enuncia pero no se construye de manera decidida, donde las resistencias internas, externas, sociales, simbólicas están ahí frenando y a veces nos empujan a un retroceso en nuestro camino.

Compartimos la convicción de que otro mundo es posible y que la igualdad será si, como decía Clara Campoamor, nosotras la vamos ejerciendo, como la libertad. En Castellón también estamos en este punto y queremos seguir trabajando cada una en su lugar y juntas en cada encuentro que construyamos, vamos a ir reparando nuestra autoestima, vamos haciéndonos fuertes en nosotras y con las otras. Todo este camino y todo este empeño sabemos que produce (todas nosotras de diferentes maneras y en diferentes niveles hemos cambiado y estamos encantadas) y producirá cambios reales. El camino es largo, a veces difícil, complejo pero fascinante por eso lo proponemos a todas las mujeres que nos quieran oír para que se sumen a procesos como este que hemos llamado "Castelló igualitari" o los inventen y pongan en marcha estos y otros caminos hacia la igualdad real.

JUNTAS SOMOS MÁS Y PREPARADAS PODEMOS HACERLO MEJOR...."

*Reyes Santamaría Villagrasa
Jefa-psicóloga, del Servicio de Igualdad de
Oportunidades de Mujeres y Hombres*

Andalusia estén les ajudes econòmiques per a víctimes del masclisme a prostitutes explotades

La Junta d'Andalusia ha decidit estendre el concepte de violència de gènere per a incloure com a víctimes de la violència masclista als fills i filles d'una dona maltractada o assassinada i a familiars que estigueren

sota la seua tutela (pares, avis). A més, el Govern andalús obrirà la porta a altres realitats més complexes que a partir d'ara podran acollir-se a les polítiques d'ajuda a dones maltractades, com les prostitutes que són també víctimes del tràfic de blanques (la majoria immigrants) que són captades, transportades a Espanya i explotades sexualment.

Visibilitzar les dones creadores en el Dia de les Escritores

Visibilitzar les dones literates i les seues obres per a lluitar contra la discriminació que han patit al llarg de la història. És l'objectiu del Dia de les Escritores, que es va celebrar el 17 d'octubre, impulsat per la Biblioteca Nacional d'Espanya, la Federació Espanyola de Dones Directives, Executives, Professionals i

Empresàries (FEDEPE) i l'Associació Clàssiques i Modernes.

El Dia de les Escritores arriba amb la intenció de convertir-se en una celebració anual en la qual impulsar la figura de les autores. La majoria d'elles romanen en l'ombra, malgrat que existeixen dones, per exemple a Espanya, que gaudeixen de més reconeixement com ara Almudena Grandes, Matilde Asensi o María Dueñas.

Les cambreres de pis dels hotels s'uneixen en Les Kellys

Les cambreres de pis dels hotels denuncien la seua precarietat i s'han unit en un grup, Les Kellys, que es pot trobar en Facebook. Aquestes dones pateixen una precarietat flagrant, ja que han de netejar 24 o 28 habitacions durant la seua jornada, cobrant 2,5 euros per cada una. "El nostre desdèni és un got de cafè i al costat les pastilles", afirmava una de les treballadores d'hotel, al que una altra companya afegia "també prenem Red Bull", denuncien. "Sempre anem amb presses. No podem parar ni per a anar al bany i, moltes vegades, deixem de menjar per a poder acabar el nostre treball".

La Seminci posa l'accent al cinema fet per dones

16 directores, quatre d'elles espanyoles (Josefina Molina, Icíar Bollaín, Pilar Miró i Gracia Querejeta) componen la programació d'aquesta secció, amb la qual es revisa la participació d'aquestes cineastes en les sis dècades de vida del festival. Iniciativa d'una edició en la qual set dones, entre 20 aspirants, han competit per l'Espiga d'Or. Els noms que completen ara el cicle Femení Singular, al costat dels esmentats, són els de Marion Hänsel, Doris Dorrie, Susanne Bier, Agnieszka Holland, Deepa Mehta, Colline Sreeau, Léa Pool, Sally Potter, Annette K. Olesen, Lone Scherfig i Andrea Arnold.

La lluita per la igualtat, a l'agenda dels països mediterranis

El fòrum Dones pel Mediterrani va ser l'escenari en el qual es va presentar un estudi de l'OCDE, segons el qual, el PIB dels països del Nord d'Àfrica i Orient Mitjà podria créixer en 575.000 milions de dòlars. Com? Assegurant

la igualtat de gènere. Açò és tan sols una petita mostra del que poden aconseguir els països de la regió, si lluiten per un dret tan fonamental com el de la igualtat entre dones i homes. A tal fi, els governs de la regió han engegat mesures en àmbits com el de la formació, el suport a les emprenedores i la lluita contra la violència de gènere.

AGENDA

• **MI PERFECTA HERMANA**

CICLE: DONA I CINE
LLOC: Teatre del Raval
DATA: 25 de gener
HORA: 18.30

Entrada gratuïta

Sinopsi:

Stella descobreix que la seua germana major Katja, a la qual admira enormement, oculta un trastorn alimentari. A poc a poc la malaltia va destrossant la família.

• **LAS CHICAS DE LA SEXTA PLANTA**

CICLE: DONA I CINE
LLOC: Teatre del Raval
DATA: 22 de febrer
HORA: 18.30

Entrada gratuïta

Sinopsi:

La pel·lícula narra en clau de comèdia la història d'un grup d'espanyoles que en els anys seixanta van emigrar a França per a treballar com a criades en cases de famílies acomodades.

• **CLARA CAMPOAMOR, LA MUJER OLVIDADA**

CICLE: DONA I CINE
LLOC: Teatre del Raval
DATA: 29 de març
HORA: 18.30

Entrada gratuïta

Sinopsi:

L'any 1931, a Espanya es proclama la Segona República. En aquest context, les dones són elegibles però no poden votar. Clara Campoamor i Victoria Kent són les primeres dones diputades que trepitgen les corts i es plantegen molt fermament lluitar pels drets de la dona. Clara Campoamor sap que açò passa per una primera i gran conquesta: el vot femení. A partir d'aquest moment, la seua lluita no és gens fàcil.

• **EL FESTÍN DE BABETTE**

CICLE: DONA I CINE
LLOC: Teatre del Raval
DATA: 26 d'abril
HORA: 18.30

Entrada gratuïta

Sinopsi:

Segle XIX. En un remot llogaret de Dinamarca, dominada

pel puritanisme, dues ancianes germanes, que han romàs solteres, recorden amb nostàlgia la seua llunyana joventut i la rígida educació que les va obligar a renunciar a la felicitat. L'arribada de Babette, que ve de París, fugint de la guerra civil, canviarà les seues vides.

• **MUSTANG**

CICLE: DONA I CINE
LLOC: Teatre del Raval
DATA: 31 de maig
HORA: 18.30

Entrada gratuïta

Sinopsi:

En un xicotet poble, al nord de Turquia, cinc germanes òrfenes d'edats compreses entre els 12 i els 16 anys passen l'estiu en un jardí paradisiac de riures i jocs innocents sobre

les ones del mar Negre amb els xics de l'escola. No obstant açò, la condició de la dona en el país no tardarà a provocar rumors d'immoralitat.

• **LA SAL DE LA VIDA**

CICLE: DONA I CINE
LLOC: Teatre del Raval
DATA: 28 de juny
HORA: 18.30

Entrada gratuïta

Sinopsi:

La vaga que van protagonitzar uns miners de Nou Mèxic va suposar una dura i amarga batalla, però van comptar en tot moment amb el suport de les seues dones.

• **CURSOS D'INFORMÀTICA**

LLOC: Casal Jove i Polifuncional Urban la Salera

DATA: Primer trimestre de 2017

HORA: Distints grups horaris

INFORMACIÓ: Casal Jove, telèfon 964 28 21 22

Cursos d'informàtica a l'Aula Municipal d'informàtica del Casal Jove i el polifuncional Urban la Salera.

També s'ofereixen cursos d'informàtica en línia.

• **ASSESSORIA JURÍDICA I D'AUTOOCUPACIÓ (REGIDORIA DE JOVENTUT)**

OBJECTIU: Aquest servei té com a objectiu atendre amb caràcter gratuït i de forma individual les consultes sobre aquests temes (De 14 a 35 anys)

LLOC: C/Gaibiel, 4 (Castelló)

HORA: Cal demanar cita prèvia

No et perdes...

“Los hombres me explican cosas”

Rebecca Solnit va decidir escriure “Els homes m'expliquen coses” (Capità Swing), farta de rebre lliçons d'homes que, en molts casos, sabien bastant menys que ella dels temes dels quals, precisament, li donaven lliçons. Perquè “els homes m'expliquen coses, a mi i a altres dones, independentment que sàpien o no de què estan parlant”.

COEDUCACIÓ

“L'educació mixta no implica una situació d'equitat entre xiquets i xiquetes a l'escola”

Sandra Molinés Borrás, professora en Florida Universitària

PREGUNTA: L'educació mixta iguala xiquets i xiquetes a l'escola?

Sandra Molinés: L'educació mixta, tot i que va suposar una millora en la vida escolar de tot l'alumnat, no ha sigut un canvi suficient per a oferir les mateixes condicions d'igualtat d'oportunitats per als dos sexes. A diferència de l'educació segregada, en aquest cas s'ofereixen unes mateixes garanties: currículum, llibres de text, espais, avaluacions, etc. per a xiquetes i xiquets, però no corregeix les situacions que genera la diferent socialització que tenen els dos sexes. Oferir les mateixes condicions no suposa en sí mateix generar una situació d'equitat. L'equitat pot comportar un tracte diferent perquè les persones tenim diferents necessitats i en aquest cas, cal partir d'eixe punt de vista per a fer coeducació.

P: L'estructura, el funcionament de les escoles està “contagiat” pel patriarcat?

SM: El patriarcat afecta tot el sistema escolar i educatiu i aquest impacte sembla “emmascarat” per una il·lusòria igualtat d'oportunitats a les aules. Cal capacitar el professorat, la inspecció educativa i sensibilitzar les famílies perquè puguen reconèixer pràctiques afectades pel patriarcat i que semblen estar normalitzades en la nostra cultura.

P: Hi ha contingut masclista als llibres de text? S'haurien de revisar?

SM: Els llibres de text segueixen traslladant una escassa presència femenina i una imatge estereotipada d'homes i dones en els textos. Totes les investigacions al voltant d'aquest tema indiquen dades alarmants en aquest sentit. Cal fer una revisió exhaustiva del que estan aprenent realment i simbòlicament les xiquetes i els xiquets a través dels llibres de text i de la resta de material escolar. És important examinar l'elecció de continguts dels llibres de text i analitzar si tenen perspectiva de gènere o estan íntimament afectats pel sistema patriarcal que comentàvem abans.

P: El pati de les escoles, té sexe?

SM: El pati de les escoles està configurat i dotat dels recursos que habitualment satisfan les necessitats i els gustos dels xiquets: camps de futbol, pistes esportives, balons per tot arreu, etc. Cal observar el pati, registrar el que fa l'alumnat, amb qui juga, quins jocs controlen l'espai, quin tipus d'alumnat ocupa el centre del pati, qui es conforma en els espais menuts o la perifèria, per tal de corroborar que el pati de les escoles té un sexe que controla i domina i l'altre que es conforma. Les xiquetes en aquest sentit estan desafavorides. Els dos sexes estan desenvolupant diàriament diferents competències i si açò ens passés en les matèriques o en l'aprenentatge de les llengües no ho permetríem...